

УДК 378.147.091.33-027.22

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
НА ТЕХНОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ**

Белан Т.Г.

*аспірант Чернігівського національного педагогічного
університету імені Т.Г. Шевченка*

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
НА ТЕХНОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ**

Белан Т.Г.

У статті схарактеризовано єдність теоретичної і практичної підготовки майбутніх вчителів технології, зроблено аналіз окремих видів педагогічної практики на технологічному факультеті.

Ключові слова: теоретична підготовка, практична підготовка, студент, майбутній учитель, учитель технології.

**ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ
ПРАКТИКИ НА ТЕХНОЛОГИЧЕСКОМ ФАКУЛЬТЕТЕ**

Белан Т.Г.

В статье характеризованы единство теоретической и практической подготовки будущих учителей технологии, сделанный анализ отдельных видов педагогической практики на технологическом факультете

Ключевые слова: теоретична підготовка, практична підготовка, студент, майбутній учитель, учитель технології.

**PECULIARITIES OF ORGANIZATION PEDAGOGICAL
PRACTICE AT THE FACULTY OF TECHNOLOGY**

Belan T.G.

The article describes the unity of theoretical and practical training of the future teachers of technology, and analyses each type of pedagogical practice at the Faculty of Technology.

Key words: theoretical training, practical training, student, future teacher, teacher of technology.

Законом України «Про вищу освіту» та «Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» передбачена така форма організації навчання, як педагогічна практика студентів. Відмічається також, що педагогічна практика студентів вищих навчальних закладів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня *q* має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь.

С. Кара розглядаючи педагогічну практику як форму професійного навчання, виокремлює в її організації триєдину мету: освітню, виховну і розвивальну. Освітня мета сприяє розвитку професійних знань, їх самостійному набуттю, формуванню професійних умінь студентів; розвивальна сприяє розвитку педагогічного мислення, педагогічного цілепокладання, педагогічної спрямованості; виховна сприяє формуванню професійно значущих якостей особистості, навичок самоосвіти і самовдосконалення [3, с. 12].

Проблемі практичної підготовки майбутніх учителів завжди приділялась належна увага з боку науковців. У своїх роботах ці проблеми висвітлювали такі науковці: О. Абдуліна, С. Кара, І. Зайченко, В. Ковальчук, Ю. Красильник, Н. Носовець, В. Сластьонін, І. Табачек та ін.

Мета даної статті – розкрити особливості змісту підготовки студентів, зокрема технологічного факультету Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка до майбутньої професійної діяльності в процесі педагогічної практики, охарактеризувати її види.

О. Абдуліна виділяє такі принципи організації педагогічної практики: зв'язок із життям; відповідність змісту й організації вимогам, які постійно зростають до сучасної школи та вчителя; систематичність, неперервність, ускладнення її змісту і методів організації від курсу до курсу; зв'язок з теоретичними курсами; комплексний характер, який передбачає єдність навчальної та позакласної виховної роботи студентів у школі [1, с. 146].

Теоретичне і практичне навчання взаємопов'язані та взаємообумовлені, але водночас принципово різні: перші стосуються вивчення педагогічних процесів, інші – технологій їх реалізації у навчально-виховному процесі. Усі вони дійсно слугують удосконаленню свого предмета тільки тоді, коли взаємодоповнюються, тобто поєднують ідею та її реалізацію [4, с. 99].

Єдність процесу теоретичної та практичної підготовки студентів є одним з провідних принципів у вищому навчальному закладі, що відображає складну діалектику професійної підготовки майбутнього вчителя. З одного боку, без оволодіння психолого-педагогічної теорією неможливо зрозуміти реальний навчальний процес. З іншого, неможливо глибоко й усвідомлено засвоїти теорію навчання й виховання без опори на реальну шкільну дійсність. Важливо, щоб вивчення теоретичних курсів студентами було пов'язане із застосуванням знань на педагогічній практиці.

У Чернігівському національному педагогічному університеті імені Т.Г. Шевченка на технологічному факультеті створюються оптимальні умови для поєднання теоретичної підготовки майбутніх учителів з практичною.

Так, у 2010-2011 навчальному році поновлено пропедевтичну педагогічну практику на II курсі. Ця педагогічна практика проходить у IV семестрі протягом двох тижнів із відривом від навчання і ставить за мету закріплення знань студентів з таких навчальних дисциплін, як «Загальна психологія», «Вступ до спеціальності», «Вікова та педагогічна психологія».

Під час цієї педагогічної практики студентам важливо навчитись спостерігати за навчально-виховним процесом, діяльністю вчителя й учнів, розуміти логіку їх взаємодії, ознайомитись з обладнанням шкільних кабінетів і майстерень. У процесі педагогічної практики студенти мають виконати психологічне дослідження особистості 1-2 учнів з використанням методів спостереження, бесіди, аналізу продуктів діяльності, тестування й анкетування. Також студенти вивчають розвиток психологічних процесів школярів: уваги, мислення, сприймання, пам'яті, уяви; виконати психолого-педагогічний аналіз уроку. Результати своєї роботи студенти занотують у педагогічному щоденнику.

Теоретичні відомості, засвоєні при вивченні курсів: «Соціальна психологія», «Теорія трудового навчання», «Методика виховної роботи», «Педагогічна майстерність», закріплюються під час проходження навчально-виховної практики в VI семестрі. Цей вид педагогічної практики також розрахований на два тижні з відривом від навчання. Протягом першого тижня студенти-практиканти вивчають організацію навчально-виховного процесу та особливості роботи вчителів і класного керівника, другий тиждень спрямований на виконання практичних завдань і проведення уроку трудового навчання та виховного заходу у закріпленому за студентом класі. Студенти самостійно складають програму вивчення особистості учня, підбирають відповідні методи й методики, за допомогою яких студент складає розгорнуту психолого-педагогічну характеристику на учня. Хід виконання завдань, які студенти виконують у процесі педагогічної практики, відображають в педагогічному щоденнику.

На активну педагогічну практику студентів IV курсу відводиться шість тижнів. Цей вид педагогічної практики спрямований на формування в майбутніх учителів технології готовності до виконання професійних обов'язків як помічників учителя трудового навчання і класного керівника. Програма педпрактики передбачає формування практичних умінь студентів, їх ознайомлення зі специфікою педагогічної праці вчителя, виховною роботою класного керівника, закріплення теоретичних знань студентів під час проведення уроків трудового навчання.

Таким чином, зміст навчально-виховної передвипускної педагогічної практики передбачає такі завдання: ознайомлення студентів з навчально-виховною роботою школи та особливостями навчально-пізнавальних здібностей учнів класу; вивчення календарно-тематичних і поурочних планів учителя, плану позакласної роботи з предмету; науково-дослідна робота – проведення студентами досліджень, необхідних для бакалаврської роботи. По завершенню педагогічної практики студенти подають методистам розгорнуті плани-конспекти уроку з трудового навчання та виховної години, заповнений педагогічний щоденник і розгорнуту психолого-педагогічну характеристику на учня.

Захист усіх видів педагогічної практики відбувається на підсумковій конференції, після виступу старост груп практикантів. Диференційо-

ваний залік виставляється комісією, до складу якої входять методисти з педагогіки, психології, трудового навчання та інформатики, що працювали з студентами-практикантами під час педагогічної практики.

Особливу роль щодо організації та успішного проходження педагогічної практики виконують керівник та методисти, обов'язки яких виконують викладачі технологічного факультету, які мають стаж роботи в загальноосвітніх навчальних закладах не менше двох років.

Керівник педагогічної практики цілеспрямовано розподіляє студентів на групи, організовує та проводить настановчу конференцію для студентів-практикантів з урахуванням особливостей бази практики; організовує проведення підсумкової конференції за участю керівників практики і працівників шкіл; підводить підсумки педагогічної практики на факультеті та готує звіт.

Методисти здійснюють загальне керівництво та відповідають за продуктивність і ефективність практики закріпленої за ними групи студентів; спільно з заступником директора з навчальної роботи загальноосвітнього навчального закладу; здійснюють контроль за практикою студентів, консультують студентів; вчасно виявляють недоліки і вживають заходи щодо їх усунення.

Програма педагогічних практик з II по IV курс послідовно ускладнюється. Якщо на II курсі студенти тільки спостерігають за діяльністю вчителя, то на IV курсі вони виконують обов'язки вчителя-предметника і класного керівника, однак на кожному курсі передбачені такі напрями роботи студентів як: ознайомлення з функціями вчителя, з навчально-виховним процесом загальноосвітнього навчального закладу, з навчально-матеріальною базою школи; вивчення особистості учня та колективу класу; участь у навчально-виховній роботі (виконання функцій учителя, класного керівника, адміністрації школи); самостійна педагогічна діяльність.

Таким чином, успіх педагогічної практики залежить, перш за все, від організації педагогічної практики; взаємозв'язку вищого навчального закладу із загальноосвітнім навчальним закладом; рівня теоретичної та практичної підготовки студентів.

Педагогічна практика – це перша спроба опанувати професію вчителя, вона сприяє кращому оволодінню практичними вміннями та на-

вичками в процесі професійно-практичної діяльності; передбачає тісний зв'язок з теоретичного навчання з реальним педагогічним процесом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдуллина О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования : учебное пособие для педагогических спец. вузов. [Текст] / О.А. Абдуллина. – М.: Просвещение, 1990. – 141 с.
2. Закон України „Про вищу освіту” від 17 січня 2002 // Відомості Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/> – назва з екрану.
3. Кара С. Організація керівництва педагогічною практикою – важлива умова формування професійної компетентності студентів [Текст] / С. Кара // Рідна школа. – 2006. – № 6. – С. 11-13.
4. Ковальчук В., Табачек І. Особистість вчителя: формування та розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції : [монографія]. [Текст] / В. Ковальчук, І. Табачек. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. – 276 с.
5. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України [Текст] : Проект // Інформаційний вісник «Вища освіта». – 2004. – № 13. – С. 28-36.